

Posudek školitele
na disertační práci JUDr. Martina Slobodníka
Vybrané otázky trestní odpovědnosti právnických osob

I.

Tématem předložené disertační práce jsou vybrané otázky trestní odpovědnosti právnických osob. Autor v úvodu práce přitom konkretizuje předmět svého zkoumání tím, že se v práci zaměřuje především na otázky sankcionování právnických osob a možnosti jejich exkulpace v komparativním kontextu. Jedná se nesporně o téma aktuální. Jak ostatně uvádí sám autor, o aktuálnosti tématu svědčí i množství konferencí, které se problematice trestní odpovědnosti právnických osob věnují. Dikce mnohých klíčových ustanovení současné právní úpravy bohužel představují výsledek nepromyšlené legislativní činnosti a vytváří až neúměrný prostor pro jejich různorodé interpretace. O aktuálnosti tématu svědčí také trend aplikační praxe, kdy se každým rokem počet trestně stíhaných právnických osob zvyšuje. Skutečnost, že posluchač práci pojal především jako srovnávací studii, lze také uvítat. Zahraniční právní úpravy mohou být přínosným zdrojem inspirací při případných dalších novelách zákona č. 418/2011 Sb.

Jde o téma, které je v pohybu, protože zákonodárci v řadě zemí náležejících do okruhu kontinentálního trestního procesu stále hledají cesty jak se s trestní odpovědností právnických osob, která stojí proti institutům klasického trestního práva, vypořádat.

Samotná práce se vyjma úvodu a závěru člení do čtyř kapitol a obsahová část práce se sestává z 203 stran textu, což zcela odpovídá tomuto typu práce. Součástí práce jsou také dvě tématicky zvolené přílohy.

Jazyková a stylistická stránka práce je na výborné úrovni, práce je čtivá a obsahuje pouze velmi malý počet pravopisných a stylistických chyb. Struktura práce je logická a odpovídá zvolenému tématu.

Tomu odpovídá také seznam použitých zdrojů, který zahrnuje nejen prameny trestněprávní, nýbrž též právně teoretické a správně právní. Velmi také vítám množství cizojazyčných zdrojů. S použitými prameny pracoval disertant korektně a kreativně.

Práce je napsána v živém, čtivém stylu.

II.

Pokud jde o vlastní obsah práce, disertant se po úvodu zabývá obecnými otázkami trestní odpovědnosti právnických osob (historickým vývojem, mezinárodním zakotvením postihu právnických osob za trestné činy). Nutno přitom konstatovat, že posluchač také tuto část, byť nepředstavuje samotné jádro práce, pojal velmi zodpovědně. Zevrubně popisuje jak historický vývoj trestní odpovědnosti právnických osob v rámci kontinentálního systému i systému anglo-amerického (systému common law), tak také velmi dobře analyzuje mezinárodní dokumenty požadující postih právnických osob za trestné činy.

Jádrem disertační práce je její třetí kapitola, v níž posluchač analyzuje zahraniční právní úpravy odpovědnosti právnických osob (spolků) za spáchané trestné činy. Konkrétně je tato část věnována právní úpravě rakouské, německé, polské a slovenské.

Rozbor zahraničních právních úprav je proveden na velmi pěkné úrovni.

Nejedná se pouze o prostý popis zahraniční právní úpravy, nýbrž posluchač u každé zahraniční právní úpravy tuto také kriticky hodnotí a předkládá ve vztahu k ní své vlastní návrhy de lege ferenda. Součástí rozboru je vždy také právní úprava exkulpačních možností právnické osoby.

Z obsahu práce je pak zřejmé, že za ideální model považuje autor španělský model, který exkulpační možnosti právnických osob detailně vyjmenovává.

Čtvrtá kapitola práce se zabývá otázkou compliance programů ve vztahu k české právní úpravě a pátá část práce se věnuje odpovědnosti právnických osob za správní delikty. Nutno podotknout, že posluchač příhodně upozorňuje na zásadní odlišnosti mezi přestupkovou úpravou deliktní odpovědnosti právnických osob a úpravou trestní.

III.

Pokud jde o nedostatky práce, tyto jsou podle mého názoru pouze méně závažné. Předně je nutno uvést, že některé údaje by vzhledem k datu odevzdání práce mohly být aktuálnější (například údaje o počtu trestně stíhaných právnických osob k roku 2014 na straně 154). Autor také mohl v závěru práce lépe popsat, co konkrétně považuje ze zahraničních úprav za inspirativní ve vztahu k možným změnám tuzemské právní úpravy.

Závěrem shrnuji, že i přes tyto uvedené nedostatky jsem přesvědčen, že předložená disertační práce je plně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

Dotazy k obhajobě:

1. Jaký je dle názoru posluchače vztah ustanovení § 8 odst. 2 písm. b) TOPO k § 8 odst. 5 topo ?
2. V jakém směru by se tuzemský zákonodárce mohl inspirovat ze zahraničních právních úprav (speciálně mě také zajímá názor posluchače na rakouský model navázání počtu denních sazeb u peněžitého trestu na sazbu trestu odnětí svobody u spáchaného trestného činu – viz strana 90) ?

V Praze dne 5. 2. 2019

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
školitel